

Apponyi Máramaroszigeten.

A máramarosmegyei függetlenségi és 48-as párt vasárnap tartotta meg szervezkedő nagygyűlését Máramaroszigeten a megye minden részéből egybesereglett több ezer főnyi közönség jelenlétében. Leérkezett a gyűlésre gróf Apponyi Albert is, Markos Gyula és Bernáth Béla orsz. képviselők társaságában. Utközben még Kelemen Samu, Buza Barna, Szilágyi István és Kun Árpád orsz. képviselők csatlakoztak hozzá.

Perczekig tartott az éljenzés és taps, amikor Apponyi a képviselők kíséretében a peronra lépett. Dr. Lányi János jogakadémiai tanár üdvözölte először a város és a törvényhatóság hazafias közönsége nevében. — Utána Liphay Lajosné, a polgármester felesége, köszöntötte a hölgyek nevében és üdvözölő beszéde végén gyönyörű virágcsokrot nyújtott át Apponyinak.

Végül Radnay Sándor a jogászfjúság üdvözlését tolmácsolta. Apponyi az üdvözlést köszönetet mondott. Apponyi a képviselőkkel hosszú és díszes menetben vonult be a földszített városba. Az utvonalon több ezer főre menő közönség tolongott, akik között számos tót és román választó volt látható. Mintegy tizezernyi tömeg várta a népgyűlés kezdetét.

A népgyűlés elnökül dr. Lányi János jogakadémiai tanárt választotta meg. Indítványára küldöttségileg hívták meg a gyűlésre Apponyi Albertet és a képviselőket. A népgyűlésen dr. Lányi János jogakadémiai tanár elnöki megnyitóját után gróf Apponyi Albert emelkedett szólásra. Beszédében a helyzettel foglalkozott, majd rátért az általános választói jogra s a következőket mondta:

Ami a szavazati jog kiterjesztésének, az általános szavazati jognak kérdéséről illeti, én, tisztelt uraim, teljes szolidaritásban vagyok pártvezérünkkel, Kossuth Ferenczcel, annak a napokban közölt hírlapi nyilatkozatával, amely elismeri azt, hogy be kell vinni az alkotmány sánczaiba az egész népet, de hozzá kell tenni: az alkotmány sánczaiba, igenis, de nem az al-

kotmány romjaiba. Az első feladat az, hogy megvédjük az alkotmányt, az első feladat az, hogy valóság legyen a jog, mielőtt azt számosság polgártársunkkal megosztjuk, mert nem ámitóként akarunk mi fellépni azokkal tömegekkel szemben, amelyeket ezzel a csalétekkel az osztrák cezárizmusnak és militarizmusnak szolgálatába akarnak bevezetni és akarnak becsalni. A kormány megkínálta őket olyan joggal, amelyet előbb tartalmatlanná tett, amelynek kijátszása által azt meg is semmisítette. Mi igenis akarjuk a népnek millióit bevezetni egy olyan erős alkotmányba, amelyben a nemzeti akarat tényleg érvényesül, amely a nemzeti akarat tényleges érvényesülése folytán nem csalétekkel, nem odaállított üres ígéretekkel, hanem valódi, erőteljes tettekkel, népjóléti intézményekkel dolgozik.

Apponyi után még többen beszéltek.

Délben pedig nagyszabású bankett volt.

A politikai válság.

Béke lesz e, vagy folytatódik a nemzet ellen ez a méltatlan hajszó? Semmiféle tájékoztató nincsen, sem az optimizmusra, sem a reményvesztettségre nem jogosít fel, de minden fogás dacára, amelylyel a kormány a maga existenciáját menteni akarja, bizik valami váratlan fordulatban. Az emberek a levegőből szívják magukba a derűsebb színeket s gúnyos mosolylyal olvasták a kormány nyilatkozatát, amelylyel a pozíciója szilárdságát erősítgeti.

Szell kabinet?

Erre válaszol a bécsi *Neue Freie Presse* feltűnő helyen és konstatálja, hogy a Fejérváry-kormány napjai számlálva vannak és valószínűnek mondja azt a föltevését, melyet kombinációnak nevez ugyan, de amely mögött lehet valami tényen alapuló körülmény is, hogy e bukott kabinetet — *Szell-minisztérium követi*. Erre a híre tegnap Szell Kálmán körülfogták a Nemzeti Kaszinóban, de a volt miniszterelnök kijelentette:

— Semmi körülmények közt semmiféle misszióra nem vállalkozom, A helyzet olyan nehéz, hogy azt máról holnapig megoldani

nem lehet és a beavatkozásom csak gyanút keltene. Nem avatkozom a dolgba.

Kompromisszum?

Mindennek dacára azonban, minden ok megvan arra, hogy a legfeszültebb érdeklődéssel nézzünk az elé, ami a legközelebbi napokban fog történni. A helyzetre mindenesetre világosságot fog vetni a vezérő-bizottság délutáni ülése, amelyen *kompromisszumterv* is kerül megvitatásra. Ennek a tartalma az, hogy a koalíció az általános választói jogot a saját követelésének jelenti és hajlandó az alkotmányos rend helyreállítására tárgyalásokba is bocsátkozni, amelyeknek feltétele, hogy a Fejérváry-kormány távozzék s a status quo helyreállítassék. Az akció eredményének feltételeiről intra dominum tárgyalna. De — jogfeladásra akkor sem hajlandó.

A Neue Freie Presse a válságról.

A *Neue Freie Presse* vasárnapi számában részletesen foglalkozik a válsággal.

A bécsi lap értesülései szerint közelebb nagy fordulat várható s a válság jelenlegi stádiuma ennek a fordulatnak mintegy előkészítése. A Fejérváry minisztérium kezdetől fogva tisztában volt helyzetével s illetékes helyen ezt nem is titkolta. De valamely irányban a kormány a szombatester minisztertanácson sem döntött s különben is kétségtelen, hogy a kabinet sorsa nem Budapesten dől el. A Fejérváry-kormány tagjainak a szemét nem fődi hályog s régóta tudják, hogy az ismeretes program alapján történt második küldetésük ép oly sikertelen lesz, mint az első, amely a korona és a parlamenti többség között fölmerült konfliktus elintézését tekintette céljának. Közelfekvő eshetőség tehát, hogy a Fejérváry-kormány minden a küzdelem hevében tett nyilatkozata dacára is visszatér első küldetéséhez s egy úgyszólván *utolsó kísérletet tesz, hogy a koalícióval kompromisszumot kössön*. Az utóbbi napokban sok oly körülmény merült fel, amely hivatva van megérlelni a gondolatot, hogy vajon nem lehet-e a minden időkre elszakítottak látszó fonalat újra felvenni.

Az a körülmény, hogy *Kossuth Ferencz* a koalíció és a függetlenségi párt elnöke a

a kacagása nekem csupa gyönyörűség; hogy a piczi, piros szájacskája, mint a mosolygó cseresnye, megennivaló; hogy nem állom azurkék szemének a tekintetét . . . mégis alig várom . . .

Azután meg, ha egyedül voltam is, magam előtt láttam, hallottam a kacagását, szelid tekintetéből rámragyogott az ártatlanság és az imádságom a nevével végződött . . .

Álmainnak bűvös tündére támadt, átkaroltam hosszan s lágyan . . .

Fölbredtem. A vágyaim ragyogó utakon szárnyaltak előre, ott pihentek meg a felékesített oltár előtt . . .

Fönséges szentély lett nekem a csendes tanítói lak, odajárultam méltóképen.

Óh! azok a perczek, óh, azok az órák! . . .

Az egyik majd elégetett s ringatott a másik. Kínzott a gyönyörűség, torrott a vérem, izott az agyam s száradt az ajkam . . . Minden bátorságom tüzelt a pillanat, az első perc után . . .

Szólni akartam, de nem jött szavam, elődbe borulni és nem rogyott a térdem . . .

Gyáva voltam.

Sok napon át áltatott a bátorságom s lehoradtam gyávaságomat, annál inkább biztatott a holnap.

Tán az éj is megkétszereződött, hosszú volt az szörnyen.

. . . És a perc csak késett, de elkövetkezett . . . Akkor is gyáván, lopva raboltam el ajkának tiszta mézét . . . És nem csalt meg, önmagát sem, feltogta az ajkam forrón s viszkozta sokszor . . .

Azontul álom volt az ébrenlétem is.

Nem hangzott el egy szó sem, de meg nem is kellett, csak a tekintetünk találkozott s meglóptuk a köröttünk levőket . . . Egy uton jártunk a virágos kertben, egy padunk volt a lugasban is. Mindennek tudtunk örülni, ketten s együtt . . . Mint csicsergő madár a zöldelő virágnak, mint szállongó lepke a fésző virág kelyhének, mint pompázó virány a verőfényben ébredő napnak . . .

Az idő szállt feltartóztatlanul.

Szólitott a kötelesség; az utolsó este volt. Kigyult az égboltozat. Mellettem állottál, aranyfürtös fejcskédet vállamon nyugtattad. Ahitatos varázsszal hatott reák a ragyogó csillagsereg. Az égiek fenséges titka nyugtalanított. Kerested a csillagodat. Az enyémet is. Megtaláltad. Gyönyörű parázstényűk volt. Egymáshoz közel ragyogtak és láttuk is, amint mosolyogva intettek egymásnak . . .

És a következő perczben felsikoltattál, alábukott az egyik csillag . . . A tied volt; ott hagyta a másikat egyedül s sziporkázó sávot lobogtatott még egy pillanatra és eltűnt örökre . . .

Te sirtál, én vigasztaltalak, pedig fáj a szívem, kínozza a sejtés . . . Azon az estén mástól elköszöntem, téled-elbucsztam . . .

Idegenben idegen maradt a környezetem is. A magányos órák őszinte, de kegyetlen barátaim voltak . . .

Olykor andalító volt a káprázatos látomány, máskor szörnyületes. Sok volt, de csak egyet látok ma is mindig . . .

A kis hajlékot, addig vezetett a zarándoklásom; az édes tűzhelyet, ott szőttem a szívárványos álmot. Egy parányi kis fészket, a természet díszében s pompája megejtő, otthonom lesz nekem, benne látom ékeskedni édes kicsi párom, hajfűrtje sugaras, mint az aranyfonál, szemei kékek, mint az ég derűje, édesdeden zeng a kacagása, lelke vidám, tiszta, mint egy hótéher galamb . . . De ahl! szédület s sebeséggel repül felém egy óriás fekete madár, rémülettel hessegetem . . . Es tovaszáll. Tekintetem már homályosabb, de felismerem a gondozott kertet, a befuttatott lugast s benne a kis padot. Mellém simulsz, karom köréd fonom, de jaj! . . . nem hallom a kebled télenk szívverését, nem látom a szemedben a lángot, nem érzem a lehelletedet; az ajkad dermesztő hidegsége fagyaszt, hallom, hogy a völgyi kápolna harangja bánatosan zokog visszhangja már beleütődik egy sir mély üregébe, gyászszolozs mák tépik a sziveket s látom a legfrissebb halmot . . .

Az orgonavirágnak borus árnya elfödi a kis keresztet, lágyan hajol a hant nyirkos rögrére . . . érzem jó szülőknél mérhetlen bánatát, többet, mert igazán szeretlek. Arczom ég, a tüze lángol, s megindul a könyvem, pedig látomány volt. Nem! Ugy irták meg nekem, mint jó — ismerősnek, hogy nyiladozó kebledet fullasztotta az ősz gyilkos levegője, szemed tüzet lefátyolozta a sorvasztó betegség, egy nap, egy óra más-más szirmot szakasztott ékeségedből, elfonnyadtál, mint a nem gondozott virág, pedig melengtetted az édes anyai csók

választási reform mellett nyilatkozott, nagy jelentőséggel bír, mert alkalmasnak látszik egyengetni a koalícióhoz vezető és eddig teljesen eltorlaszoltnak tekintett utat. Kossuth Ferencz állásfoglalása kilátást nyult a válság esetleges megoldására, ami szeptember 23-ika óta kizártnak volt tekinthető.

Nincs kizárva, hogy a miniszterelnök közelebbi bécsi utjái ily lépés történik. Felmerül most már az a kérdés, hogy egy ily lépés mily fogadtatásra talál a koalíció soraiban. Azonban kétségtelen, hogy egy ily irányu kezdeményezés csak abban az esetben jár sikerrel ha felhagynak a gondolattal: *mindennemű engedmény nélkül törekedni* ennek a nem is remélt eredménynek az elérésére. Mértékadó ellenzéki politikusok szerint egyik vagy másik irányban *engedelmességet* kell a koronának tanúsítani, különben gondolni sem lehet egy becsületes megegyezésre. Nem kell tekintetbe venni a kormány félhivatalos nyilatkozatait — írja a bécsi lap — s el kell utasítani a gondolatot, hogy csak kibúvókat keresnek felülről, mielőtt az energikusabb eszközökhöz nyulnának.

Minisztertanács.

Vasárnap ismét minisztertanács volt. A kabinet tagjai ezuttal a legközelebbi napok teendőiről tanácskoztak.

Báró *Fejérváry Géza* bécsi utazása attól függ, hogy *azon államférfiak közül, akik most a koalíció vezetőivel konferálnak*, tudnak-e oly indítványokat tenni, hogy ezek alapján kompromisszum tárgyalásokat kezdhessen s ezt az uralkodónak bejelenthesse.

A kormány egyelőre megelégednék azzal, *ha az ellenzék a kompromisszum-tárgyalások címén a képviselőház elnapolásába beleegyeznek* és így a vád alá helyezési indítvány tárgyalásáról lemondana.

A közigazgatási bíróság előtt.

Az első panasz a kormány ellen már legközelebb foglalkoztatja a közigazgatási bíróságot. Csanád vármegye törvényhatósági bizottsága *Hervay István* alispán elnöklése alatt azt határozta, hogy állami javadalmazás beszüntetését tudomásul kell venni és ennek alapján magának a közgyűlésnek kell megszüntetni a

heve, örködött feletted az édes apa nagy jó-sága.

És az imádság is hiába szállt?! Nem! a szenvedésed megszánta a fekete angyal, átölelt s elvitt az örök messzeségbe, ahonnan többé nincsen visszatérés... csak majd várvavárt találkozás

Rég volt...

Azóta megváltozott minden. A szerény kis hajlék nyomán új ház épült, magas homlokzata büszkén kirug az utcára, benne a nemzedék is új...

A virágos kertet felverte a gyom, a jázmin bokroknak nem nőhetett lombja, elnyomta a burján...

És az ismerősök?!

Sirjaikba szálltak. Akáczfavirágos szemtedő árnyában nyugosznak csendesen...

... Csak én kések, ki tudja miért s ki tudja meddig... pedig vágyom oda, hol a sir domborul... akáczfavirágos, csöndes temetőben, ismerősök között édesb lesz az álom...

S ha tán van egy bánatos dal, az vigasztal, de lehet már holnap kivisznek észrevétel nélkül... s nem leszek — egyedül...

tisztviselőknek az állampénztárból huzott eddigi fizetését, hogy ez alapon, illetve az 1896. XXVI. törvényzcikk 45. §-a alapján a tisztviselők panaszszal járulhassanak a közigazgatási bíróság elé.

Dr *Horváth József* országgyűlési képviselő tegnap felkereste *Wekerle Sándort*, a közigazgatási bíróság elnökét, aki megígérte, hogy a csanádmegyei tisztikar panaszát a beérkezés napjától számított legkésőbb tizenöt nap alatt el fogja intéztetni s természetesen a legnagyobb pártatlansággal és az igazság legszigorubb szabályai szerint fog dönteni.

A kassai installáció.

Kassán ma — inszaláltak. Abauj-Tornavármegyében a háromszázhuszonöt bizottsági tag között akadt kettő, aki vállalkozott arra, hogy besegíti gróf *Pongrácz Ferenczet* a főispáni székbe. Az egyik *Schmidt Dezső* szolgabíró, akit hazafiatlan magatartása miatt a vármegye már hetek előtt bojkottált, a másik bizottsági tag, *Sakraida József* cipézmester. Erről a díszes installációról a félhivatalos M. T. I. így számol be:

Ma délelőtt nyolcz órára volt kitűzve a Pongrácz Ferencz főispán által eskütétel céljából kitűzött vármegyei közgyűlés. Reggel félhat órakor Barry csendőrszázados vezetése alatt százhatvanöt csendőr jött a vármegyeházra, a kik az udvaron, az emeleti feljárókon és az emeleten foglaltak állást.

Miután a katonai puskamives felnyitotta a lepecsételt termeket nyolcz órakor megjelent *Pongrácz Ferencz*, aki, miután a törvényesen egybehívott közgyűlést megnyitottnak jelentette ki, letette az esküt, majd pedig, minthogy a vármegyei tisztviselők közül senki sem jelent meg, *Schmidt Dezső* tiszteletbeli főszolgabíró tiszteletbeli főjegyzővé nevezte ki és tőle rögtön kivette az esküt. A jegyzőkönyvet Schmidt főjegyző szerkesztette és az ülés után a törvényhatósági bizottsági tagok közül megjelent *Sakraida Józseffel* együtt hitelesítették. A karzati közönség, mely részben abcugolt, részben éljenzett, a főispán megintése után nyugodtan maradt. A városban nyugalom van.

Ma délelőtt *Pongrácz Ferencz* főispánhoz miniszteri rendelet érkezett, amely felhatalmazza a főispánt, hogy kivételesen a vármegyei tisztviselők felett rendelkezhetik, miután a vármegyei tisztviselők a belügyminiszter rendeletének végrehajtását megtagadták.

Prohászka püspök adventi beszéde.

A budapesti egyetemi templomban adventben minden vasárnap délután *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök tart szent-beszédet. Advent első vasárnapján a püspök nagyhatású szép beszédet intézet a nagyszámban megjelent ájtatos közönséghez. A beszéd kivonatát a következőkben adjuk:

Egy novemberi estén fenn jártam Budán, átnéztem ebben a ködbbe, füstbe, szennyes párázatba. És ekkor elgondoltam: nincs ott fény, daczára annak a sok ezer lángnak, mely a várost bevilágítja; elgondoltam, hogy ez a köd a modern hitetlenség köde; ez a köd a lelkekre szállott és komor gondolatokkal töltött el. Az a raj, amely odaát zibong, az a kegyetlen élet, mely állati harczba kergeti az embereket — a kultúra nevében. Az a szennyes párázat a városnak, a »haladó világnak« szimbóluma. Tehát köd, füst, szennyes párázat, hideg borzongás, hideg érzések: ez a modern világ.

De a ködből felém jön egy égi jelenés: az a ragyogó, fényes, büszke alakja Krisztus-

nak és azt mondja: »Mit félted a lelkeidet a munka s a küzdelem keresztutain? A rothadásnak ez a kémiai folyamata nem fog győzni. Tudom én, hogy a lelkek sirnak, mint a romok körül a szél siratja a pusztulását, amelyet maga okozott.«

Ur Jézus! tanítsd meg ezeket a modern embereket hinni, tanítsd meg ezeket a modern embereket győzni.

Elközelgett a mennyek országa. Mit jelent ez, kedves keresztény hívek? Mi a mennyek országa? Emberek! A mennyek országát nem lehet megteremtteni tudománnyal, kultúrával — a mennyországot csak Isten adhatja meg.

Látjátok, hogy kell világosság, kell napsugár. A napsugarat nem lehet vegyileg előállítani, azt Én adom nektek. A föld virágzik, zöldel, él — és az életet, azt Én csinálom. A nagy tények az Én műveim. Én adom a hivatást, a géniuszt, Én vagyok a teremtő, az inspiráló, Én vagyok a hősokeket és szenteket nevelő.

Emberek! Én járok utánatok; emberek! Én kiáltok utánatok; lelkeket Én élesztetek, a lelkiismeretet én keltem föl.

A kereszténység alapja az a mély igazság, hogy Isten nélkül nincs lelkünk, hogy Isten nélkül állatok vagyunk. Hitet, lelket Isten ad. Ujjá kell szülnie az embernek. Ezt az ujjászületést, ezt a renaissance-ot az Isten adja. Krisztus szül ujjá. Ő alakítja a lelket. Mi a kereszténység legmélyebb gondolata? A megváltás. Az ember állatias; a kultúra maszkján áttetszik a vadság. Le kell nyulni egy isteni kéznek, hogy emberré tegye az embert: ez megváltás.

A nagy tények Isten tényei; természetben, erkölcsi világban, mindenütt. Emberek! az én életem egy nagy isteni tény, telve miszticizmus-sal, telve világokat mozgató hatalommal, telve imádandó varázsszal. Az én kegyelmem természetfölötti hatalom. Emberek! ez az Isten országa elközelgett.

Ha elvetitek az én képemet, milyen ideállal fogjátok helyettesíteni? Unottak, fáradtak, üreslelkűek és száműzöttek lesztek. Emberek! eszméljetelek. Ha eszméltek, azt látjátok, hogy a sötétségben vagytok. A tudomány is kegytelen elismerni, hogy van egy végtelen, egy beláthatatlan lény, de nem tudunk róla semmit. Feleljetelek meg nekem, ti bölcs tanárai ennek a tudomány egyetemnek! Mondjátok meg nekem: *minek élek?*

Látom, hogy aki dolgozik, aki becsületes, annak teher az élet. Látom, hogy aki az eszmékért harczol, az vértanuságot szenved. Látom a nagy Tolsztojt, egyik kezében a kancsukával, másik kezében töviskoszorúval — és megborzadva kérdem: minek élek?

Lehetetlenség evvel a filozófiával boldogulni Emberek! értsetek meg: ti *szenvedesre vagytok kárhoztatva*; ha nemesek vagytok, szenvedni fogtok. Ez a világ, ez egy haladó világ, de a sötétség egyre nagyobbodik.

És megjelenik Krisztus világossága. Sötétségben voltatok, de most Én jövök; Én, nem a materialista, nem a pesszimista. Halljátok az Ur szavát: Ember! korrupció, prostitúció, rothadás, enyészet, ez a te műved. A lelkek utja Én vagyok, mert azoknak mélység kell, azoknak magasság kell — s a mélység, a magasság: Én vagyok!

Nektek bűneitek vannak; a ti Megváltótok megvált benneteket. Ember! légy türelemmel; nincs semmid, de én megadok neked mindent.

Elközelgett a mennyeknek országa. Szívjátok a krisztusi világosságot és mondjátok: »Uram, megfogom kezedet, vezess!« Bűnösök vagytok, de van térdetek: hulljatok térdre! van arcotok: temessétek a porba és áztassátok kiömlő könnyeitekkel ezt a port, az Isten kegyelme lesz veletek. Törekedjetelek hinni és hinni fogtok. Evvel a vágygál, mely földfelettit kíván, ezzel a szomjusággal, melyet csak isteni kegyelem olthat el, evvel az alázattal, mely a keresztjét átkarolja, evvel boldogulni fogtok, evvel győzni fogtok, mert elközelgett a mennyek országa.

NAPRÓL-NAPRA.

Népiskolai könyvtár.

Kiválóan fontos a falu életében a nép olvasmánya. Akarjuk, hogy értelmes legyen, akarjuk, hogy hasznos könyveket, újságokat olvasson, szivnemesítő, kedélyképző irodalmi alkotásokon művelődjék a nép. És mert: *akik a falu, azé az ország*, nagyon természetesen nem lehet közömbös, a keresztény Magyarország szempontjából sem, milyen sajtótermékek fordulnak meg a falusi emberek kezén. Sőt. Ebből a szempontból, amely *magasabb* az előzőnél is, még nagyobb érdeklődést, még sokkal fokozottabb tevékenységet és ügyszere tet kell szentelnünk ennek a keresztény magyar társadalom életébe mélyen bele vágó kérdésnek.

Az első lépés a nép olvasmányait illetőleg mindenestre az, hogy a nép megtanuljon olvasni. Azon kell tehát lennünk hitvallásos iskoláink utján, hogy az analfabéták száma a lehetőségig csökkentessék. Erre nézve természetesen szükség van a szószék és iskola munkáján kívül a közigazgatási hatóságok jóval hatékonyabb támogatására az iskolamulasztókka szemben.

A második lépés adott korkivánalmak mellett az, hogy a felnőtteket keresztény újságokkal idejükhöz s vagyoni viszonyaikhoz képest ellássuk. Másrészt, hogy a betűzetteket, a falusi olvasóközönséget ellenőrizzük. Ki olvas és — ami fő — mit olvas?

Egy harmadik lépés, amely aztán már közel visz bennünket az ideális célhoz, a falusi könyvtárak felállítására.

A könyvtárakat két csoportba osztjuk. Egyik a *népiskolai ifjúsági könyvtár*, a másik a *népiskolai felnőtt könyvtár* számára. A kettő végre egybe is eshetik, megfelelő szakokra elkülönítve.

A népiskolai ifjúsági könyvtárak most különösen időszerűek. A *kultuszminisztérium* évek óta sürgeti őket. Igen ám, csak hogy nekünk határozottan *katholikus* ifjúsági könyvtárak kelljenek. Olyan könyvtárakból sem az ifjúságnál, sem a népnél nem kérünk, amelyek *indifferentizmusra* nevelnek.

Nem vehetjük hasznát az olyan könyvtáraknak, amelyek minden komoly állásfoglalástól *fáznak*, amelyek a nyílt *szinvallást* kerülik, amelyek *katholikusnak* is, *akatholikusnak* is, *atheistának* is egyformán jók és ezért mindnyájának egyformán *rosszak*.

Éppen itt kell legjobban résen lennünk, nehogy az ifjúságból közönyös, holthitű népet neveljenek az ilyen szintelen könyvek, amelyek csak látszatra ártatlanok, tulajdonképpen azonban sokkal veszedelmesebbek, mint a bevallottan ellenséges irányúak. Ha a falu ifjúságából *gyáva*, *megalkuvó*, közömbös, holthitű férfiakat nevelhet ez a se hus, se hal irodalom, az ilyen irányú nélkül tévelygő embereket már aztán könnyű levenni a *lábukról* az ellenséges tábornak.

Nekünk tehát *katholikus ifjúsági könyvtárakra* és *népiskolai könyvtárakra* van szükségünk, hogy értelmes, *hasznavehető* népet neveljünk. Olyan nép kell a keresztény megújulás lobogója alá, amely *öntudatos* és keresztény meggyőződéséről *semmi szín alatt el nem áll*. Ehhez a népnepelő és népnentő akcióhoz nagyban hozzájárulnak azok az ifjúsági könyvtárak, amelyeket most szervezgetnek ország-

szerte a *Szent István Társulat* irányítása mellett. Kívánatos, hogy ebből a messze kiható tevékenységből egyházmegyénk is kivegye a maga részét *katholikus népiskolai utján*.

(h)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 5., 10., 12., 17 és 19. Előadás a Katholikus Legényegyletben.
December 17. Városválasztás.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: *hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Kitüntetett főúri hölgyek.** Székesfehérvárról írják, hogy *Városvá Gyula* dr. új kalocsai érsek felterjesztésével a pápa *Szógyény-Marich* Juliát, Sz. Marich László, berlini nagykövet hugát, *Zichy Livia* grófnőt, *Zichy Nándor* gróf leányát és *Ibenseé Róza* bárónőt, Erzsébet Amália kir. hercegnő udvarhölgyét a pápa a jótékony terén kifejtett kiváló buzgólkodásukért a *Pro Ecclesia et Pontifice* érdem keresztjével tüntette ki. Az urhölgyeket kik Fejérmegye társas életében vezető szerepet visznek, kitüntetésük alkalmával számosan üdvözölték.

* **Az államsegély kiutalása.** Nagyvárad városa mástélszáz ezer koronát ad ki évenként az iskolákra s ezzel szemben a kormány évenként 14.000 korona államsegélyt juttat Nagyvárad városának. A mostani zavaros politikai és pénzügyi viszonyok folytán a város ügyeinek vezetői kétségkedtek, hogy ezt a csekély összeget is kifizeti-e a kormány. *Bordé Ferencz* polgármester-helyettes, főjegyző a napokban Budapesten járt s utána nézett az egyes minisztériumokban heverő városi ügyeknek. A közoktatási minisztériumban azt a biztató ígéretet nyerte, hogy a 14.000 korona állami segélyt még ez évben kiutalja a miniszter. A város már évek óta sürgeti az államsegély felvételét, azonban a kultuszminisztériumban kerekén kijelentették, hogy erről ez időszerint szó sem lehet.

* **Bokányi Nagyváradon.** A szociáldemokraták országos központja nagy akciót fejt ki az általános választói jog mellett s az ország különböző pontjain gyűléseket tart. A nagyvárad szociálisták vasárnap délután tartották meg a népgyűlést, amelyen a központi pártvezetőség részéről Bokányi Dezső is résztvett. A Sas nagytermét megtöltötték a munkások. Dr. Sonnenwirth Lajos nyitotta meg a gyűlést, amely után *Bokányi Dezső* tartott 2 órás beszédet. Fejtegette a szociálista elveket s különösen a mai politikai helyzettel s az általános választói joggal foglalkozott, a már ismert hangon. Védekezett, hogy a szociálisták nem szöveteztek senkivel, a kormánnyal sem, hanem idealizmus vezeti őket küzdelmükben. A polgárság pedig leborul a mágnások és klerikalizmus előtt! Gyanúsította a nemzeti jogokért küzdőket. A király is csak azt akarja, hogy a katonai költségeket megszavazzák. A koalíció pedig csak bársonyszéket akar. Addig nem lesz rend az országban, míg az általános választói jogot meg nem adják. Az utca rettenetes fegyver s ez a szociálistáké. Kossuth nyilatkozatában sem bizik, mert kétértelmű és semmitmondó. Nekik nem elég azonban még az általános választói jog, hanem e mellett kell a progresszívadó, köte-

lező állami oktatás és a többi szociális reformok. Ha Kossuth ezeket is felveszi programjába, a szociálisták mellé szegődnek. A beszéd természetesen tetszett a hallgatóságnak s zajosan megéljeneztek. A népgyűlés közben minden zavar nélkül ért véget.

* **A hajnali misék.** Megkezdődtek az adventi hajnali misék: a róráték. Vasárnap reggel az Orsolya zárda templomában igen sokan voltak; nem tértek a hívek a templomban. Tegnap, hétfőn reggel pedig a várad-olaszi új plébánia templomban, a Szent László templomban és a várad velencei plébánia templomban kezdődtek meg a hajnali misék. Mindenik templom zsufolásig megtelt ajátos közönséggel.

* **Virág és Ányos emléktáblája Székesfehérvárott.** A székesfehérvári Vörösmarty-kör kiküldött bizottsága a város hazafias adományából, az Ányos család és a cisztercita rend külön hozzájárulásával emléktáblát állított, melyet a cisztercita rend társbáznak homlokzatán elhelyezve, decz 3-án leplezték le irodalmi ünnep keretében. A magyar remzet tüzes lelkű ébresztőjének és fájdalmas szava költőjének emlékére rendezett ünnep két részre oszlott. Dél előtt egy negyed 11 órakor a Szent-István teremben folyt le az első rész, melyen a székesfehérvári három közép iskola gimnázium, reál és kereskedelmi iskola ifjúságából alkotott nagy énekkar énekelte a Hymnust és a Szózatot. Ugyanezen intézetek egy-egy tanulója alkalmi költeményeket szavalt.

* **Előadás a Legényegyletben.** *Biczó János* igazgatótanító ma este fél 9-kor folytatja mennisegtani előadását a Nagyvárad-i Katholikus Legényegyletben. Együttal a *területszámításokról* tart érdekes, tanulságos előadást.

* **A buzgó szakszabírozottság.** Az elmúlt héten két ízben is ülésezett Nagyvárad város jogügyi szakszabírozottsága. Ez pedig ritkaságszámba megy a városházán, mert a jogügyi bizottság tagjai nem igen szoktak megjelenni a gyűlésekre. Tegnap délutánra újból össze volt hívva a jogügyi szakszabírozottság, de az elnökölő főügyészen és az előadóként szereplő tisztí ügyészen kívül senki nem jelent meg s így az ülés egyszerűen elmaradt. Pedig nem kisebb dolog, mint négy szabályrendelet: a gyámhatósági, a nyugdíj-, az ószeresekről szóló és a városi vasuti szabályrendelet, továbbá a temetők rendezésének kérdése várja a szakszabírozottság véleményét. Legközelebb újból összehívja a főügyész a szakszabírozottságot, valószínűleg több szerencsével.

* **Terjed a kanyaró.** Dr. *Baróthy Ákos* városi főorvos tegnap kedvezőtlen jelentést terjesztett a tanács elé a közegészségügyre vonatkozólag. Várad-Olaszi városrészben a kanyaró betegség erősen terjed az iskolásgyermekek között. Olasziban november hó folyamán 30 kanyaró megbetegülés fordult elő. Javasolja a főorvos, hogy a kanyaró terjedésének megállítására céljából a Szent-Vincent-intézet elemi iskolájának I. és II. osztaát, az inlézetben levő óvodát és bölcsődét, továbbá az olasz IV-ik számú állami óvodát deczember 6-tól kezdődőleg 14 napra zárják be.

* **Közrekerült szélhámós.** Azt a lakás kivevő szédelőt, akiről két ízben is megemlékeztünk és aki hol mint főmérnök, hol mint főkalauz butorozott szobát vett ki, pénzt és ruhaneműket csalt ki és meglépett, tegnap délután az egyik káros Kepes Lajosné az utcán felismerte és Vass Károly rendőrnek átadta. A rendőrségre került jómadár itt egyszerűen Diamandt József holicai illetőségű faczér pincherré vedlett. Megjegyzendő, hogy tegnapelőtt Horváth István községi jegyzőt csapta be, akitől szintén kivette az üresen álló szobát és akitől különféle fehérműket emelt el. A jómadár hűsre került.

* **Gárázdalkodó részeg kompániák.**

Tegnap este Szova József fűzes-utcai korcsmájába teállítottak Papp József és Főriss Dezső tizedmagukkal. Bort ittak és azután amit tudtak, mindent összetörtek a korcsmában. A jeles vendégsereg a rendőrök közeledtére szétszaladt. Ma reggel pedig a Halász utca 2-ik sz. a. levő özv. Klein Zsigmondné féle pálinkásboltot tisztelte meg hasonló társaság és pedig Sarkadi Gyula és Sándor, Szivák János, Főriss Dezső és Szabó János, akik vigan ettek, ittak, mikor pedig fizetésre került a sor, a számlát előjük terjesztő segédet nyaklevesrel fizettek ki, amit tudtak összetörtek és borzalmas mennyiségű pálinkák eltogyasztása után könnyedén távoztak. A kiváló kompániák ellen büntügyi eljárást tett folyamatba a rendőrség.

* **A városi gépirónők kérelme.**

A városi gépirónők elég sanyaru helyzetben vannak; havonta 60 korona díjazásért dolgoznak, de a város nem ad rendelkezésükre irógépet, hanem azt maguknak kell beszerezni s havi 20 koronás részletfizetésre. Így tulajdonképen csak 40 korona fizetésért dolgoznak havonta. Egy irógép pedig körülbelül 600 korona s így évekig kell fizetniük a gépet és mikor ki nem fizetve, annyira elkopott a gép, hogy újról kell gondoskodni. Most egy igen szerény kérelemmel fordultak a városi gépirónők a városi tanácshoz. Azt kérik, hogy havi díjukat ne utólagosan, hanem havonta előre fizesse ki a város, mert az irógép törlesztését nekik is havonta előre kell teljesíteniük. Kérik továbbá, hogy a tisztviselők fizetésrendezésénél órájuk is legyen figyelemmel a város.

* **A szegény proletár.** Könnyekig megható volt, a mi Bokányi Dezső Jakab a vasárnapi gyűlésen saját szegénységéről mondott.

— Szípkákat csináltam kezdetben. Tudjátok, mi az a szípka? A szípka olyan eszköz, a mibe a szívart dugják.

Az elvtársak kórusban zengték:

— Éljenek a Bokányi szípkái! Le a vagyonos osztálylyal!

Jakab folytatta:

— Most is szegény ember vagyok, a ki csak a népért élék . . .

Elvtársak kara:

— Le a vagyonos osztálylyal!

Es így tovább két és fél óra hosszat. A hallgatóság kiabálósággá válva oszlott széjjel. Főleg a színház előtt tört ki a nemes harag; a színház előtt, ahol a vagyonos osztály páholyban mulat, míg a szegény proletárok karzatra szorulnak.

— Le a vagyonos osztálylyal!

Ezzel az elkéseredett hangulattal vonultak be az esti előadásra; haragosan topogtak a fényes páholyok vagyonosos fölötte . . .

. . . Es az egyik kényelmes páholyban, nagyurít utánozni akaró allűrökkel ott terpeszkedett a szegény elnyomott szípkakészítő proletár, Bokányi Jakab.

Valószínűleg azon elmélkedett, milyen kényelmes dolog lesz a 2 és félórás beszéd fáradalmait kipihenni az I. osztályu kocsiában, a melyben jött s amelyben ment. S nem jutott eszébe, hogy hű elvtársait pár óra előtt ő lelkesítette a kiáltásra:

— Le a vagyonos osztálylyal! Eljen az egyenlőség!

* **Árverés a Sas és Zöldfára.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a Sas és Zöldfára épületek eladására együttesen és külön-külön is, árverést tart. A két szálloda eladása nincs elhatározva, csak azt óhajtja tudni a törvényhatóság, hogy mi az értéke az ingatlanoknak, s ezen alapon határozhasson a felett, hogy az építés vagy az eladás előnyösebb-e a városra. Tegnap tartották meg a városi házában a magánjellegű árverés, Komlóssy József gazd. tanácsnok elnöke alatt. A Sas és Zöldfára együttesen nem jelentkező árverező, csupán a Zöldfára árverezett Moskovits Miksa, a jelzőlogbank igazgatója s a kikikiáltási árat: 352 300 korona összeget ajánlott az épületért.

* **Mikulás a gyermekeknek.**

Olyan kedves ajándékot még alig hozott a vén Mikulás a nagyváradai gyermekeknek, mint az idén. Olyan örömmel legalább még a legértékesebb ajándékot sem igen fogadták volna, mint annak a gyermekelőadásnak a híret, amelyik december közepén lesz a Szigligeti-színházban s a melynek tiszta jövedelme a Kossuth szobor alapot fogja gyarapítani. No, de nem is hiába van a nagy öröm; nem hiába várják már olyan nehezen a derék gyermekek ezt az előadást, melynek részleteiből csak azért nem árulunk el sokat, mert ha azt a sok gyönyörű dolgot már most megtudnák, amit akkor látni fognak, hát bizony még aludni sem igen volna türelmük. Van is olyan nagy érdeklődés az előadás iránt, amelyet Nagyváradon még soha sem lehetett tapasztalni. Nap-nap után hoz a posta dr. Adorján Emilhez, a szoborbizottság elnökéhez leveleket, melyekben a helyekre való előjegyzést kérnek. Ajánlatos is ezt már most megtenni, mert annyibizonyos, hogy egy héttel az előadás előtt már nem igen lehet majd jegyet kapni. A helyárak csak a rendesek lesznek.

* **Megszurta a vejét.** A politika belopódzott a családi körökbe is. Természetes két pártra oszlott a családi kör. Az após kormánypárti, a vő meg ellenzéki, később az após ellenzéki, a vő meg szocialista. A szereplők nevei: Kincses Béla vő és K. Szász Lajos após, mindketten jó okányi gazdák. Tegnap ebéd alatt a felfogatott és fejénálló politikán összekapott K. Szász Lajos Kincses Bélával. Kincses erősen védve a maga nézetét. Szász Lajost annyira felizgatta hogy kést rántott elő és Kincset leszurta. Az esetről jelentést tettek az illetékes hatóságnál, mely a vizsgálatot megindította.

* **Halálozás** Drágos József és gyermekei Drágos József és Gizella számos rokonaik nevében legmélyebb fájdalommal tudatják felejtéhetetlen szeretetű jó nejeiket, legjobb édes anyáikat és rokonnak, Drágos Józsefné szül. Molnár Veronának f. hó 3-án d. u. 3 órakor életének 52-ik, boldog házassága 28-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 5 én d. u. fél 3 órakor fo. nak N. Temető utca 19. sz. háznál a görög keleti egyház szertartása szerint bezenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végútszességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagy-Várad, 1905. december 3. Áldás és béke poraira!

* **Rablótamadás Sárádon.** Sáránd Biharmegye szélén van, igazságszolgáltatási szempontból Debreczen bíróságai illetékesek, azért vajmi kevésszer kerül el hozzánk egy-egy eset. Mint tudósítónk jelenti Sárádon a betyár romantika valósággal újra feléledt. Sok ember sirja vissza a pandur világot, mint sok odavaló ember mondja. Egy odavaló jómódu emberhez ez előtt egy héttel betörtek és minden elvihető butodarabot elvittek. Busan panaszkodott másnap a káros egy odavaló korcsmárosnak, ki nagy hetykén mondta, hogy ő hozzá nem mernének betörni mert három revolvere is van. Ennek a napnak estéjén, minden gyanu nélkül feküdt le a korcsmáros és csakhamar el is aludt. Másnap reggelre ott találták összevagdalt tejjel a háló szobája közepén. A szobából minden butodarabot elloptak. A vizsgálat megállapította, hogy mindkét esetben egy és ugyanaz a banda működött. Megállapított továbbá az is, hogy a korcsmáros dulakodni kezdett a betörőkkel és dulakodás közben verték agyon a rablók

* **Tolvaj ozigány.** Ma délben Weisz József ócskaárushoz beállított Mordai Mihály helyi illetőségű cigány és bádognépen előadásra kínált egy négydarabra tört nehéz ezüst kelyhet, melyet vastagon borít arany diszítés. A gyanus vásárnak a rendőrség vetett véget, Mardait elfogták és a rendőrségre vitték, hol Mardai azt adta elő, hogy a bádognépet a Körösből halászták ki. A cigány egyelőre zár alá helyeztetett. A kelyhet bizonyára valamelyik templomból szerezte a pasas.

* **Találtak egy mellényt és egy lánczon lógó női erszényt.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

x **A közönség érdekét** mozdította elő **TESZLER SIMON** helybeli posztónagykereskedő, hogy engedve t. vevői általános óhajának, *posztónagykereskedését szabászati teremmel* bővítette ki. Kiváló képzettségű és a fővárosban, valamint külföldön bő tapasztalatokat szerzett szabászt szerződtetett, ki a legdivatosab faconok készítésével a legkényesebb ízlést is kielégli, s így bárki *egyhármadrésnyivel olcsóbban*, mint bárhol másutt szerezhetheti be a legfinomabb angol és scott kelmébből ruhaszükségletét. Egy egyszerű levelezőlapon közölt kívánságra dus collectióját bármikor rendelkezésre bocsátja s azt választás megejtése végett bárhova elküldi.

F ü s t.

Hajnali harangszó.

Ködbevesző harangszóddal, zúzmarás templomablakkal, titokzatos, vágyakozó énekekkel és fényességes oltárral szívünkbe fogadunk újra első *roráté*. Oly fölséges vagy te, hajnali szent áldozat s mégis oly egyszerű tudsz lenni és olyan igénytelenül naiv. Oly mélységes valóságot foglalsz magadba s mé is csupa ragyogó poézis vagy csupa szárnyaló költészet Szívünk minden idealizmusával, gyöngéd-égével és bizalmával, nagyon, nagyon szeretünk téged.

Mikor eljő az advent, gyermekek vagyunk megint. S ahogy a korán beköszöntő alkony pirja fölragyog az égen, eszünkbe jutnak gyermekszobánk hófehér álmái. És az alkony biborsugarában a *kriszkindli* kemenczéje lángját látjuk, amelynél a jó gyermekek kalácsa sült. És amikor megszólalnak a hajnali harangok, hallani véljük ma is a karácsonyi angyal szárnyasuhogását a roráték órájában.

De hol vagytok ti apró *mécsesek*, imbolgó lámpások, mik a kopogó eszímákat templomba kalauzoljátok? Láttuk az álmából nehezen tápázkodó várost, láttunk készülődő vásárosokat, hazabotorkáló korhelyeket, láttunk papirzacskóban gertyát a szekereken, villámfényt, gázlángokat — mind, mindezt láttuk. Csak benneteket nem láttunk világitó mécsesek *Falun maradtatok*. És ott maradt veletek jó része a poézisnak is. Ami kisebb baj. Meg a *hitnek* is. Ami jóval nagyobb veszedelem.

Kegyedet sem láttuk, kazznárkisasszony, sem a postamester pipiske lányát. Sem a doktor feleségét sem a jegyzőnét, sem a gőzmalomtulajdonos gömbölyű hitvesét. Senkit közülök.

Falun maradtak ők is mind s talán a szanktuárium padjában, talán az oratór umban, esetleg a kóruson vagy a nép sorai közt, jó meleg kendőbe burkolva énekeltek az Urjövét misztériumát az első hajnali misén. Bizonyára Ön is ott volt, segédjegyző ur, divatos szabásu telikabitjában és valószínűleg szintén énekelte. Talán éppen a kazznárkisasszony imakönyvéből. Bizonyára, mondjuk. Mert itt hiába kerestük.

Am ti eljöttetek öreg anyókák, szegényemberek, egyszerű asszonyok, varrólánycák. Kosarakkal, kőcsögökkel, kannákkal, fazekakkal, ridiküllel. Es énekeltek. Talán hamisan, de ez n m baj. A czipő sarka csem e lehet, a hang hamis. Mit sem tesz az. Csak a lélek legyen egyenes és a szív igaz.

Ahogy kijöttünk Urangyala után, pusztai kép elevenedett meg lelkünkben, Petőfi alföldjéről.

Láttuk a subákat, amint a templomból jövet a földet söprik, láttuk a tanyák őrszemét, a szélmalmot, amint fáradtan lóbázza szárnyait s láttuk azt a kedves piros t lőt, amely ilyenkor ragyog föl a tanyák udvarán. A lobogó szalmatüzet értjük, amelynél — a *disznót pörkölik*.

A milióból ez az ártatlan — alföldi, paraszti szóvicczel élve — *disznólkodás* is hiányzott, ahogy átjöttünk a piszkos folyó dübörgő hidján. Csak hangulatunkban volt meg. De hiányzott az iskolásgyermekek zaja is, akik minden tilalom mellett is eljönnek ilyenkor. Pláne a legelső misére. Es hiányzott a legények, lányok csoportja is képnükről.

A roráté kedves hatása alatt ezeken lünödvé igyekeztünk hazafelé. És ekkor olyan hajnali harangszó suhant a szívünkbe, amelyet igazán sohasem hallottunk. Egyik kortesutunkon, Trenésben, éppen ma háromszentendeje szívtuk magunkba ezt az impressziót Fehér vidéken, fagyasztó hajnalon iparkodunk a jó tótoeskákkal messzire az urna elé. Egyszeresak falut érünk. Csöndes volt, mintha kihalt volna. É szegény.

De az igénytelen házikók közül mint valami fényes karácsonyfa kivált a templom. Roráté volt benne. Mi csak poroszkáltunk távolfekvő czélunk felé, de szívünk sokáig ott időzött a falusi templom fényességes szép hajnalánál . . .

Csak szólj, csak szállj hajnali harangszó. Kedves vagy nekünk. Várunk. Szívünkbe fogadunk. Csak gyulj ki hajnali fény. Lelkünkbe világolj. Te vagy a láng, mely a sötétbe ragyog.

Lux, quae in tenebris lucet.

Lulu.

IRODALOM.

Géczy Lajos dalai. Érdeklődéssel fogadta a közönség azt a hirt, hogy *Géczy Lajos*, akit baráti körben régóta ismernek mint kitünő zenészt, a Szigligeti-társaságban eredeti dalait is be fogja mutatni. Ez a bemutatkozás voltaképp *székfoglaló* lesz. Géczyt, mint zenészt választották be a társaságba s ezért kötelességének tartotta ebben a minőségben bemutatkozni. Es az ötlet mindenképpen szerencsésnek mondható. Egyrészt élénkíti, változatosabbá teszi a műsort, másrészt pedig többi dalszerzőinket is hasonló tevékenységre ösztönzi a példa. Ez pedig fölötte kívánatos, mert így legalább le fognak sorolni a Szigligeti-társaság műsoráról az afféle novellák, aminő legutóbb is komoly tartalma dacára állandó derűtséget keltett.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Csöppség. (Ujdonság. M. Harmath Hedvig vendégjátéka. B.)
Szerda Ugyanez C.
Csütörtök: Ugyanez A.
Péntek: Mikado B.
Szombat: Ugyanez C.
Vasárnap: Kuruczurfang.

R. Keményfi Gizella. Erdekes vendége volt tegnapelőtt a színháznak. Teljesen ismeretlen név *Keményfi Gizelláé*, de itteni fellépése nyomot hagy az emlékezetben. Kissé elfogultan kezdett belé Santuzza szerepének elnéklésébe, de aztán szabadon szárnyalt nagy terjedelmű, erős hangja. Sikerével meg lehet elégedve. Iskolájában csak még egyre kell sulyt fektetnie s abban magát tovább képeznie és ez az egyes hangok precízebb összekötése a magasabb fekvésben. Játéka kifejező, markáns vonásokkal kísérte az éneket s annak hatását kétségtelenül sokat emelte.

Mellette szép sikere volt a helyi szereplőknek is, *Székely* szép baritonja, *Sz. Nagy Imre* tenorja egyaránt tetszetek; mind a ketten sokkal jobban megállták helyüket az operában, mint szokták operettekben. *Bárdos* Irma tulságosan erős hangon énekel; lágyabb éneket kíván *Lola* szerepe. *T. Pogány* Janka szokott jó alakítását mutatta be.

Az énekkar általában jó volt: csak a nagy templomi karéneknél lett volna czélszerűbb a férfiat a női kar mögött felállítani, nem pedig két oldalt. A mostani felállítás következtében az egységes női kar mellett külön érvényesült a tenor, külön a basszus, az összhangnak csekély hasznára.

EGYESÜLETEK.

Legényegyesületi előadás.

A *Nagyvárad* *Katholikus Legényegyesület* téli programját szép sikerrel valósítja meg. Alig pár hét óta folynak a kiváló előadások, de már a sikereknek egész lépcsőzetére tekintet vissza. A Gondviselés ujja ez, amely a vörösek otromba támadását így fordítja jóra. Ez az egyesület kiváló érzékkel végzi az ébresztés munkáját s nagy ambícióval halad a gyakorlati katholicizmus utján.

A vasárnapi esték látogatottságban és változatosságban hétről-hétre nyerne. Most ötödik vasárnapi előadását rendezte az egyesület, amelynek nagyterme zsúfolásig megtelt hölgyközönséggel, pártoló tagokkal, egyesületi iparosifjakkal.

A műsort megelőzőleg ünnepélyes tagfölvételt tartott az egyesület. Tizenhat keresztény mesterlegény vonult föl az emelvényre, hol *Mellau István* egyesületi igazgató markáns vonásokkal megrajzolt szociális képet állított az új harczosok elé tömör, formás beszédében. Lendületesen, helyenkint hangulatos szárnyalással szólott a *Máriáslobogóról* s az egyesület elveiről. A tagokat hűségre, kitartásra, öntudatra buzdította. A keresztény öntudat csodákat művel.

A beszédet, mely szívből szólott keresztény hallgatóságának, éljenzés és taps gyakran szakította félbe. Az ünnepi szónoklat elhangzása után nyolcz új tag *ünnepélyes fogadalmat* tett a *Szűzmáriás* egyesületi lobogó alatt. Ugyancsak nyolcz iparoslegényt pedig a szokásos háromhavi próbaidőre ideiglenes tagnak vett föl az egyesület.

A megható aktus után, amelyet az egész közönség állva hallgatott végig, kezdetét vette az est műsora. Elsőnek *Merza Kálmán* szavalta el *Kemenes Ferencz Egyenlőség* című költeményét értelmes hanghordozással, jó sikerrel. Az előadó tisztelet ezuttal *Szolnok* Jenő dr királyi ítélőtáblai tanácsjegyző töltötte be, aki az *ipartörvényt* fejtegette szakszerűen figyelmes hallgatósága előtt. *Szolnok* évek hosszú során keresztül folytatott munkásságával vivta ki magának az egyesület szimpatiaját.

Ez a rokonszenv tegnap is megnyilatkozott érdekes előadása folytán. Az előadást programmszerűleg ismét szavaltat követte. *Lammer Lajos* a *Templom és gyár* című költeményt szavalta ügyes, kellemes színezéssel. Majd *Halmos András* ujjvárosi kántortanító éneke következett. A műsor utolsó száma valóságos frenetikus hatást ért. *Halmos* még két számmal toldotta meg a műsort s a közönség még ekkor is hallani kívánta volna.

Fölbuzdulva az esrék kiváló sikerén, az egyesület a program jelentékeny *bővítéséről* gondoskodik. Így mindjárt e hó 8-án, pénteken *Immaculata-ünnepélyt* rendez az egyesület, programmon kívül.

TÁVIRATOK.

A válság.

Beostelen merénylet.

Budapest, decz. 4. (Saját tud. táv.) A kormány veszedelmes játékra bérelte föl szociáldemokrata czinkosait. Szövetkezett velük a koalíciós lapok megjelenésének megakadályozására. A szociáldemokrata szedők kimondták a sztrájkot s a tisztességes nyomdákat is erőszakkal meg akarják akadályozni a lapok kiállításában. A szegénytelen merényletről alább számolunk be.

A vezérbizottság.

Ma délután 5 órakor kezdte meg ülését a vezérbizottság a Lukácsfürdőben. Foglalkozott a sajtó elleni merénylettel.

az általános választói joggal, a Ház föloszlatásával, vagy elnapolásával. Határozatot nem hoztak. A tanácskozást holnap folytatják. Több sugalmazott távirat érkezett a bizottsághoz, hogy határozott proppozíciókkal álljon elő. A bizottság a kormány lemondásával is foglalkozott.

Bécs a koalíció mellett.

Bécsi irányadó politikai körök fölháborodással fordulnak el Fejérvárytól. Ha a koalíció vezérbizottsága most csak félig-meddig elfogadható programot adhat, a helyzetét jelentékenyen megkönnyíti.

Kalandoz hírek.

Egy képes esti lap, amelynek kevés hitelt adunk, azt a hirt közli, hogy *Ferencz Ferdinánd* az általános választói jog híve.

Halódópárti körökben meg hire jár, hogy *Fejérváry* lemondása után *Kristóffy* lenne a miniszterelnök. *Vörös* kilépne a kibinetből, *Rudnay* pedig tárczát vállalna.

Békéscsaba ellenáll.

Békéscsaba kimondotta, hogy az új főispán installációját megakadályozza.

Ujabb felfüggesztés.

Baán Endre somprornmegyei alispánt *Kristóffy* fölfüggesztette, ellene vizsgálatot rendelt el. A tisztviselő *Kakas János* dr árvaszéki ülnök vezetése alatt tisztelegtek nála és szolidaritást vállaltak vele.

Orvtámadás a sajtószabadság ellen.

Budapest, decz. 4. (Saját tud. távirata.)

A kormány a Typographiával szövetkezett, a szedőket sztrájkba erőszakolták, hogy a koalíciós lapok ne jelenhessenek meg. A gyalázatos orvtámadók ily brigantaggóival vélik diadalukat. Ma reggel a *Globus* nyomda, amelyben a Magyarország szedik, kimondta a sztrájkot. Ebben a nyomdában azonban még igen sok lap készül. Így aztán már reggel nem jelent meg a *Pesti Napló* sem, a *Független Magyarország* sem a *Polgár* sem. Este nem jelent meg a *M—gon* kívül a *Magyar Aillam* és a *Magyar Szó*. Ezeket mind a *Globus* állítja ki. A Nap sem jelent meg. Holnap nem jelenik meg a fölsoroltakon kívül *Budapest*, *Kis Ujság*, *Neues Politisches Volksblatt*. Utóbbi a *Globus*nál készül. A többi lap sorsa bizonytalan. A *Stephanneumnál* természetesen rend van. *Uj Lap*, *Házánk* megjelentek.

A kabinet csürhéje a *Budapesti Hirlap* szedőit is sztrájkba akarta vinni. De nem tudta. Az *Esti Ujság* megjelent. *Krisiöffy csordája* ezért dühében megostromolta a B. H. házat úgy a *Józsefkörut*, mint a *Rökk-Szilárd-utca* felől. Kövekkel, dorongokkal, revolverrel. Az ablakokat bevették. Be akartak törni a gépházakba. Fölszedték a pinczehelyiség köveit, azokkal dobáltak. Az épületből s az épületre mintegy 80 revolver lövés dördült. A rendőrség nem mutatkozott. Végre is elvonultak. Bevették a *New-York*, *Royal* és több körüti kávéház ablakát. A főposta ablakait is.

Aztán a *Pesti Hirlap* elé vonultak. Itt már várták őket s nem mehettek semmire. Az E. U. kocsiját fölfordították, a kocsi megsebesítették a lapokat szétépték a vörös gazemberek. A nyomdatulajdonosok kiségitik egymást s kiállítják a megszorult lapokat.

NYILTTÉR.

Kitünő alkalom!

Kiárusítás!

Kiárusítás

N é h a i

P a t t a M a n ó

ékszerész-üzletében lévő áruk
f. évi november hó 16-ától kezdve
hatósági engedély alapján **kiárusítatnak.**
Mélyen leszállított szabott áron kerülnek
eladásra az összes raktáron levő nagymennyiségű
tárgyak, u. m.:

arany és ezüst ékszerek, briliánsok,
férfi és női arany és ezüst órák
és láncok, nickel tárgyak, evőeszkö-
zök, függők, gyűrűk, szemüvegek és
látsszerek, mindennemű modern és sze-
cessziós dísz tárgyak.

A kiárusítás a fő-utcai Orsolya zárdá mellett
levő üzlethelyiségben történik.

Kiárusítás!

Kiárusítás!

Kitünő alkalom!

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és
fürdőberendezések, valamint minden-
nemű tükör, réz- és vasbutorok a
lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg-
szébb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelettel mellett készülnek
minden szakmába vágó **asztalos, kár-
pitos és díszítő stb. munkák, javi-
tások** a legjutányosabb árszámítás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. K. Természetesen csupán sajtóbiba volt,
hogy a Bémer-téri affaire ról vasárnapi híresekben
Gráczer főhadnagy szerepelt az inzultus elkövető-
jeként, holott őscse, Gráczer hadnagy volt.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, decz. 4.

Buza okt. — — — —	16 38
Rozs okt.-re — — — —	13 16
Tengeri április 1906 — —	13 38

Zab ápr.-ra — — — —	13 16
Repeze aug.-ra — — — —	21 06

Értéktözsde.

Budapest, decz. 4.

Oszták hitelrészvény — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — —	706.—
Leszámitoló bank — — —	499.—
Rimamurányi — — — —	548.—
Oszták-m. államvasuti részvény	681.75
Közuti vasut — — — —	582.50
Városi villamos vasut — —	316.50

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Felhívás

a Filléres Takarékszövetkezet

1906 január 1-én új évtársulatot nyit.
Egy üzletrésznek alapját az évtársulat
tartama alatt — 3 éven át — *hetenként*
kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi.

A szövetkezet célja az, hogy egy-
résről a tagok részére kisebb összegű
hetenként ismétlődő betétek által a *va-
gyongyűjtést* lehetővé tegye, másrésről,
hogy ugyanezen tagok betéteik arányában
olcsó kamattal mellett *kölcsönöket* kap-
hassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Jel-
zálogbank helyiségében* (Bémer-tér, Lévai-
palota) eszközölhetők, a befizetések ugyan-
ott lesznek teljesítendőek.

A *vidéki beiratkozók* a heti befize-
téseket a postatakarékpénztár útján *por-
tómentesen* teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai nap-
tól fogva minden beiratkozó megkapja a
nevére kiállított könyvecskét.

1407.

»FILLÉRES«

TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET.

Kiadó lakás.

Egy nyolcz szobából álló lakás, fürdő-
szobával, istállóval és egyéb mellékhelyi-
ségekkel 1906 május 1-re kiadó.

A lakást 6 vagy 7 szobás lakásra is
fel lehet osztani.

Czím a kiadóhivatalban.

1404.

Megnyilt a Könyvkiadó

Fő-utca és Szaniszló-u. sarkán, (Stern-palota.)

100,000 kötet könyv az iroda-
lom minden ágából.

Bámulatos olcsó árak

Könyvek 5 krajczártól feljebb!

Szabad bemenet, — bárki megtekintheti.

Több ezer kötetből álló kath. theologiai
könyvtár. 1362

Vegytisztítónkra

felhívjuk a n. é. közönség
becse figyelmét.

Tisztelettel

a „Gőzmosóda r. t.”
igazgatósága.

A gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozom tudomására, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharmegye számára

SPITZER TESTVÉREK

nagyvárad kereshető-czég van
megbizva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó, tartós hazai pokróczokra felhívjuk
figyelmeztetni bátorkodunk, hogy

valódi jó gácsi-pokrócz

másnál, mint nevezett czégnél nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a
SPITZER-czéghez fordulni, ha megbízható és jó tartósságú pokróczokat kíván beszerezni
Az árak ugyanazok mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1905. november hó.

Tisztelettel:

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok darabja 1 frttól kezdve.
Szőnyegek 25 krtól kezdve.

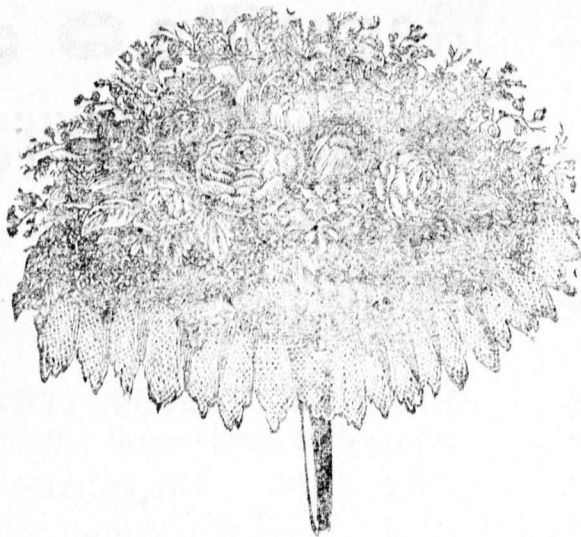
Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep.

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.



CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig. — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, 8 forinttól 12 forintig, rózsák és Caméllák, ami azelőtt 15 frtől egész 20 forintba került. — Csokrok a legnagyobb mintájúak, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forintig, ami azelőtt 40 forintba került.

Élő virágokból: Koszoruk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszítve 1—3 forintig. — Babérkoszoruk: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszítve 2—5—10 forintig. — Ficus és Magnolia koszoruk: a legnagyobb mintájúak, a legértékesebb és legfinomabb virágok és palmlombokkal diszítve, szalag és aranyfelirással 10—25 forintig, ami azelőtt 35—40 frtba került. A fentírt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek.

Szőlő-oltványok: Sima zöld oltvány Riparia portáliston, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 5 forint, 1000 darab 45 forint; a legkiválóbb csemegefajok 100 darab 8 forint. 1000 75 forint igen erős szép gyökeres 2 éves Riparia portálistra nemesítve, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 12 frt. 1000 darab 100 forint. Csemege és ingos fajok, a legkiválóbb fajokból 100 drb. 16 frt. európai gyökeres borfajok 100 drb. 1 frt; csemege fajok 100 drb. 2 frt; 2 millió Riparia portálist sima I-ső osztályu 100 drb. 1 frt 20 kr., 1000 darab 10 frt II-od osztályu 100 drb. 60 kr. 1000 drb. 4 frt.; gyökeres I-ső osztályu 100 drb. 20 frt, II-od osztályu 100 drb. 12 frt. Riparia, Solonis és Monticola ugyancsak oly árban, mint a portálist.

Egyéb kertészeti cikkekről, valamint szőlő-oltványokról faj és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál, kiváló tisztelettel

Farkas József kereskedelmi műkertészete Nagy-Váradon.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Karácsonyi maradékvásár megkezdődött!

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóhírnevű »Probst Károly és Társa Utódai« cég csődtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk minden versenyt felülmulva jó minőségű kézmű- és divatarukból eddig nem létezett **rendkívüli olcsó árak** mellett, dus választékot szolgáltatni.

A karácsonyi és ujévi ünnepekhez igen alkalmas és czélszerű ajándékok beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol női szövetek, selymek, vásznak, fehérneműek, szőnyeg, függöny, paplan és ágyneműekben stb. dus választékot tartunk.

Fentieken kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat, női és gyermek harisnyákat, keztyűket, meleg alsó trikót, ruhákat, férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árut meglepő olcsó áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áráházunk megtekintésére, előre is biztosítva, hogy olcsó, szabott árak mellett fogjuk a szükségletét kielégíteni.

kiváló tisztelettel **Wallerstein Fülöp Fiai.**

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Erdélyi pokróczok, flaneltakarók.

Szőrmekabátok, boák és muffok.

Női és gyermek felöltők.